

KÚRIA

Bfv.III.1.294/2012/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év május hó 7. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A lopás vétsége miatt Sz. P. és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben Sz. J. II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Nyíregyházi Városi Bíróság 38.B.922/2010/38. számú ítéletét, illetőleg a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 3.Bf.681/2011/7. számú végzését Sz. J. II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Nyíregyházi Városi Bíróság 2011. június 22-én kihirdetett 38.B.922/2010/38. számú ítéletével Sz. J. II. rendű terheltet bűnsegédként elkövetett lopás vétsége [Btk. 316. § (1) és (2) bek. I. ford.] miatt 10 hónapi, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett fogházbüntetésre és 40.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Nyíregyházi Törvényszék a 2012. május 22-én meghozott 3.Bf.681/2011/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta. A bizonyítékokat részletesen felsorolva, valamint értékelve állapította meg ítéletének tényállását; és közzétett

eseti döntésekre hivatkozva adott számot arról, hogy a II. rendű terhelt cselekménye miatt részesi, azon belül pedig bűnsegédi magatartás.

A másodfokú bíróság a II. rendű terhelt bűnösségére vont következtetéssel és a jogi minősítéssel maradéktalanul egyetértett. Kifejtette, hogy az irányadó ítéleti tényállásból következően nyilvánvaló, hogy a II. rendű terhelt legalább pszichikai bűnsegédként közreműködött a bűncselekmény elkövetésében.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással.

Álláspontja szerint nincs törvényi lehetőség védenie bűnösségének megállapítására. Az irányadó tényállás minden alap nélkül rögzíti, hogy a II. rendű terhelt tudta volna: a társai eltulajdonítási szándékkal mennek be a sértett telkére; erre nézve ugyanis a tényállás semmiféle adatot nem tartalmaz. Nincs olyan megállapítás, hogy a terheltek előzetesen megegyeztek volna a bűncselekmény elkövetésében, melyhez a II. rendű terhelt a maga részéről a tettes szándékát erősítve bűnsegédként segítséget nyújtott volna. A bűncselekmény helyszínén való pusztá tartózkodás önmagában bűncselekményt nem valósít meg, az ügyészség e magatartás miatt L. L-al szemben meg is szüntette a büntetőeljárást. A II. rendű terhelt az eljárás elején úgymond elvállalta a bűncselekmény elkövetését, utóbb azonban már a valóságnak megfelelően tett vallomást, mely azonban természetesen nem szerepelt a vádban, az e körben az ítéletben leírt tényeket nem is lehet figyelembe venni. A pszichikai bűnsegély megállapításához szükségképpen meg kell állapítani egy pszichikai okozati viszonyt. A bűnsegéd a tettes pszichikumára hat oly módon, hogy erősíti a büntett elkövetésére vonatkozó, már meglévő elhatározását. Az ítéleti tényállásból azonban hiányzik annak rögzítése, hogy az alapcselekmény elkövetője tudott volna a II. rendű terhelt ilyen szándékáról.

A II. rendű terhelt a cselekmény elkövetését követően elfogadott 40.000 forintot, ez azonban csak az utólagos bűnkapcsolat körében vizsgálható és orgazdaság miatti felelősségre vonást tenne lehetővé. A 2012. április 15-től hatályos jogszabályi rendelkezések szerint azonban ez csupán szabálysértés, és az elévülési időre figyelemmel az eljárás megszüntetésének lehet helye.

A Legfőbb Ügyészség BF.2727/2012/1. számú átirata szerint a felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben pedig nem alapos. A védő az irányadó tényállást támadta, amikor megalapozatlanságra hivatkozva azt állította, hogy a bíróság alaptalanul állapított meg tényeket a II. rendű terhelt tudattartalmára vonatkozóan.

A tényállás tartalmazza ugyanis, hogy a II. rendű terheltnek tudomása volt az I. rendű terhelt és L. L. lopási szándékáról; az ezt támadó részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

A II. rendű terhelt azt is tudta, hogy társai lopási szándékkal mentek be a sértett ingatlanára. Az általuk használt jármű mellett az utcán várakozva figyellelssel biztosította társai cselekményét. Abból, hogy a II. rendű terheltnek tudomása volt társai lopási szándékáról, értelemszerűen következik, hogy az I. rendű terhelt és L. L. is már eleve tudta, hogy milyen céllal mennek be a sértetthez, illetve tisztában voltak azzal is, hogy a II. rendű terhelt a járművével várakozik, és így szükség esetén gyorsabban el tudnak menekülni a helyszínről. Már önmagában e lehetőség megteremtése segítségnyújtásnak tekintendő. A bűnsegéd büntetőjogi felelőssége megállapításának nem feltétele, hogy a tettes tudomással bírjon a bűnsegédi magatartásról; mint ahogy az sem, hogy a tettes büntetőjogi felelősségét feltétlenül megállapítsák.

Az irányadó tényállásból következően helyes a cselekménynek lopás vétségeként való minősítése; a felülvizsgálati indítvány ezt vitató része tehát nem alapos.

Összességében indítványozta a támadott határozat hatályában fenntartását.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védő az indítványában foglaltakat fenntartotta. Hivatkozása szerint a tényállásban nem szerepel, hogy a két terhelt és a harmadik személy lopás elkövetésében megállapodott volna. A II. rendű terhelt semmilyen elkövetői magatartást nem tanúsított. Védence terhére az elsőfokú bíróság fizikai, a másodfokon eljáró bíróság ugyanakkor legfeljebb pszichikai bűnsegélyt rótt. A tényállásban nincs adat arra nézve, hogy a II. rendű terhelt bármilyen módon bátorította volna a terhelt-társait. A bűnsegély figyellelssel is megvalósulhat, de a jelen esetben semmilyen effajta magatartást nem rögzít a tényállás; sőt, az elsőfokú ítélet két ellentmondó megállapítást tesz: eszerint a II. rendű terhelt egyrészt várakozott, másrészt figyelt. Semmi nem zárja ki azonban, hogy csak ült az autóban és maga elé nézett.

Az eljáró bíróság az előélete alapján állapította meg a II. rendű terhelt bűnösségét, akinek a felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség képviselője ugyancsak az átiratában foglaltakkal egyezően nyilatkozott.

Kifejtette, hogy a védelem által felhozottak az irányadó tényállást támadják; a jogi indokolás körében tett ténymegállapítások is annak részét képezik, s aszerint a II. rendű terhelt figyelt, amíg a társai a bűncselekményt elkövették. Az utcán az autóban ülő személy nem csupán figyellel, hanem a menekülésben, a lopott tárgyak elszállításában is segíthet a társainak.

A tettesi alapcselekmény megvalósult, ahhoz kapcsolódóan pedig a II. rendű terhelt bűnsegédi magatartást fejtett ki.

Indítványozta a támadott határozatok hatályban tartását.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség és jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Ezzel szemben a felülvizsgálati indítvány valójában az irányadó tényállás helyességét támadta mindazon részében, amikor - lényegében a Be. 4. § (2) bekezdésére alapozottan - a bizonyíték-értékelés helyességét vitatta.

Következtetés kizárólag tényekből vonható; ez vonatkozik arra, hogy csupán tényekből lehet további tényekre következtetni, mint ahogy jogi következtetés is csak tények alapján történhet.

Felülvizsgálat alapjául valóban szolgálhatna, ha az irányadó tényállás olyan tényeket rögzítene, amelyek alapján nem volna egyértelmű jogi következtetés vonható a büntetőjogi felelősségre, vagy éppen annak hiányára.

Ez azonban a jelen esetben nem áll fenn; a védő által hivatkozott „várakozás” és „figyelés” nem egymást kizáró fogalmak.

Egyébként pedig az irányadó tényállás az elsőfokú ítélet 8. oldalának második bekezdésében egyértelműen rögzíti, hogy a II. rendű terhelt

- nem ment be a sértett ingatlanára, az utcán a kisteherautó mellett állt;
- tudta, hogy a társai más ürüggyel azért mentek be a sértetti ingatlanra, hogy onnan értéket eltulajdonítsanak;
- az utcán történő várakozással a társai cselekményét segítette elő, azt tehát, hogy zavartalanul tudják az értékeket eltulajdonítani.

A fentiek egyértelműen rögzítik mindazokat a tényeket, amelyek a bűnsegédi elkövetői magatartás megállapításául elégségesen szolgálnak. Ehhez képest az elsőfokú ítélet 13. oldalának ötödik bekezdésében a jogi értékelés körében foglaltak - melyek a töretlen bírói gyakorlat szerint ugyancsak a tényállás részét képezik (BH 2005/89/II.) - sem ellentétes ténymegállapításokat, sem pedig valamely többletet nem tartalmaznak.

A bűnsegéd tudatában van annak, hogy

- magatartása alkalmas a tettesi cselekmény sikerének az előmozdítására;
- a tettes milyen jellegű bűncselekményt követ el;
- a magatartásával valóban előmozdítja a bűncselekmény véghezvitelét.

Mindez pedig a jelen tényállásból jogkövetkeztetésként egyértelműen megállapítható; éppen erről adott meggyőzően számot az elsőfokú bíróság a támadott határozatának 12-14. oldalán.

Vizsgálta még a Kúria a tényállás és a vád kapcsolatát.

A vád azt a tartalmat rögzíti, hogy a II. rendű terhelt tettesként követte el a lopási cselekményt.

Amennyiben fordítva lenne: a vád bűnsegédi - azaz tényálláson kívüli - magatartást írna a II. rendű terhelt terhére, melyhez képest a bírói határozat tényálláson belüli, azaz tettesi elkövetői magatartást róna a terhére, úgy vádmódosítás hiányában valóban felmerülhetne a vádon túlterjeszkedés kérdése.

A jelen eset azonban éppen fordított. A vád a II. rendű terheltet tényálláson belüli, tettesi magatartás megvalósításával vádolta meg. Ehhez képest az ítéleti tényállás a - nyomozatihoz képest megváltoztatott - tárgyalási védekezés elfogadásával nem tényállási

elemet megvalósító tettesi magatartást, hanem ennél kevesebbet, részesít állapított meg a terhére.

Ugyancsak a több-kevesebb viszonyában áll a terhelti tudattartalom.

Az eredetileg a vád szerint a szándékos bűncselekményt tettesként elkövető II. rendű terhelt tudat-tartalma magában foglalta mindazt, amit ugyanő részesként a saját, valamint cselekményt tettesként ténylegesen elkövető tudat-tartamáról hordozott.

A vádon túlterjeszkedés esete ezért egyik tekintetben sem forog fenn.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése szerint hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. május 7.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Ákos s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

írnok
BÉ